

David Bondia Garcia

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A LA QUEIXA RELATIVA A LA TRANSPARÈNCIA EN LA SELECCIÓ DE PARTICIPANTS D'UN FESTIVAL ORGANITZAT PER L'INSTITUT MUNICIPAL DE CULTURA

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 23 de novembre de 2021, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava que una editorial havia demanat participar en el festival 42, organitzat per l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), per donar suport al sector editorial, i que l'havien exclosa.

Segons deia, l'editorial havia estat creada per diferents organitzacions no governamentals (ONG) i entitats sense ànim de lucre, i tenia un segell i una col·lecció específica de ciència-ficció, literatura fantàstica i narrativa juvenil, enfocada a l'aproximació de valors de respecte i suport a la joventut, en el marc de l'agenda 2030 i els drets humans.

Explicaven que havien demanat una reunió amb l'ICUB diverses vegades i no havien obtingut resposta fins que l'activitat ja va acabar. Deia que, mentrestant, es van rebre altres editorials i llibreries, que es van incloure al cartell informatiu.

Manifestava que no es van publicar els criteris per ser admesos al festival, i que l'ICUB i el comissari de la iniciativa va beneficiar i promocionar editorials que ja coneixia. Per tant, considerava que se'ls va discriminar, ja que es van admetre altres editorials amb configuració i formes anàlogues a la seva.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient estudiant els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Examinats el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'Institut Municipal de Cultura (ICUB) per tal de conèixer el tractament i les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

En data 1 de desembre de 2021, es va sol·licitar a l'organisme corresponent la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

En data 17 de desembre de 2021, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa que el 42, Festival de Gèneres Fantàstics de Barcelona,

està organitzat i produït per l'Ajuntament de Barcelona a través de l'ICUB, en el marc dels seus programes de difusió cultural, promoció de la lectura i suport a sectors culturals.

Indiquen que, per a la configuració del programa d'activitats, s'han seguit criteris exclusivament literaris, i s'ha comptat amb els serveis d'assessorament literari d'un reconegut escriptor, periodista i professor, especialista en gèneres literaris fantàstics.

Manifesten que, per organitzar la primera edició del festival, i afavorir la màxima participació, es va fer una àmplia difusió de la iniciativa amb antel·lació, a través dels mitjans de comunicació i de les institucions gremials. També es van fer reunions amb institucions i associacions professionals del llibre, entre els mesos de gener i març del 2021, i es va presentar la proposta de festival en roda de premsa el juny del 2021.

L'edició del festival va tenir lloc del 3 al 7 de novembre de 2021, a la Fabra i Coats, i va incloure 74 activitats, 212 participants, així com la col·laboració de 80 editorials (a través de la participació d'alguns dels seus autors o autores) i 12 llibreries (després de la crida feta pel Gremi de Llibreters de Catalunya).

Pel que fa a l'exclusió de l'editorial, argumenten que el festival és un programa produït amb recursos propis de l'ICUB, a través dels mecanismes de contractació pública previstos legalment i la col·laboració d'editorials i llibreries privades. No es tracta d'una convocatòria pública destinada a la distribució de recursos entre agents del llibre i, per tant, no dona lloc a l'exclusió de cap entitat.

Continuen dient que les editorials i llibreries col·laboradores del festival hi participen atenent criteris exclusivament literaris i que, en el marc de la seva col·laboració, aporten recursos propis. En alguns casos, també assumeixen l'allotjament i els viatges d'autors i autores que participen en el festival.

Exposen que, amb els recursos disponibles, i d'acord amb la metodologia descrita, l'ICUB va fer una crida a la col·laboració al màxim nombre d'editorials i llibreries. Afegeixen que els recursos disponibles per part de l'ICUB no van permetre atendre el gran volum de propostes rebudes, que va ser superior al previst a causa de l'èxit de la proposta.

Assenyalen que, d'acord amb la reclamació presentada per l'editorial, la gerent de l'ICUB i el director de programes culturals van proposar una reunió per atendre les seves propostes de col·laboració per a l'edició del 2022 del festival 42, i van indicar que l'acceptació o no de les propostes de col·laboració es fonamentaria exclusivament en l'interès literari de la proposta. Ressalten que no han rebut resposta a la proposta per part de l'editorial.

Finalment, informen que l'ICUB ja ha aprovat la realització d'una nova edició del festival 42 per a l'any 2022, i que s'ha fet, novament, una crida a la col·laboració del màxim nombre d'editorials i llibreries. Matisen que, tenint en compte que no es tracta d'una convocatòria pública de subvencions de concurrència competitiva, sinó d'un programa de col·laboració amb tercers, pensen que la reclamació presentada pot ser

David Bondia Garcia

esmenada sense representar cap greuge per a l'entitat, seguint els mateixos criteris que la resta d'entitats col·laboradores. Puntualitzen que han informat l'editorial sobre això, en una comunicació de la gerència de l'ICUB de 8 de novembre de 2021, sense que s'hagi rebut cap resposta.

CONSIDERACIONS

L'interessat mostrava disconformitat per l'exclusió de la seva editorial del festival 42, organitzat per l'ICUB.

L'ICUB organitzava, per primera vegada, el festival 42, en el marc de les competències de promoció de la cultura que li venen assignades a la Llei 7/1985, reguladora de les bases de règim local, i al Decret legislatiu 2/2003, del text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

Ara bé, els criteris per seleccionar les editorials, així com els autors i les autores participants, depenia únicament del "criteri literari". La seva determinació s'havia delegat en exclusiva al comissari del festival. Així, les persones no seleccionades poden tenir la percepció que l'Administració va actuar de forma arbitrària, i amb ànim d'afavorir algunes de les persones i editorials participants. Aquest és el cas del promotor de la queixa.

Per aquest motiu, considerem convenient recordar que l'actuació de les administracions públiques s'ha de regir pel principi de bona fe o de confiança legítima, recollit a l'article 3.1 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Aquest principi, que regeix les relacions entre la ciutadania i les administracions, expressa la confiança de les persones en l'actuació de les administracions, que ha d'estar presidida per la previsibilitat i la seguretat jurídica.

En el cas objecte d'estudi, s'ha de tenir present que l'activitat organitzada, alhora que promocionava la cultura com a activitat d'interès general, podia suposar un benefici important en la promoció de les editorials, els autors i les autores seleccionades.

Com informa l'ICUB, la convocatòria de la primera edició del festival va obtenir una resposta molt positiva del sector del llibre i va superar les expectatives de participació. Després d'aquesta experiència, i per garantir l'objectivitat i la transparència de futures edicions del festival, la Sindicatura de Greuges creu que **l'ICUB hauria de fixar uns criteris clars, que garanteixin la imparcialitat i que permetin a les persones aspirants conèixer els motius de la seva admissió o exclusió, respectant la igualtat d'oportunitats.**

Quant a la comunicació amb el promotor de la queixa, l'ICUB ha facilitat a la Sindicatura còpia de la carta que va dirigir a l'interessat el 8 de novembre, en què se li comunica, entre altres qüestions, que se li garantirà el dret d'accés a la documentació administrativa de l'organització del festival 42, a través del Departament de

Transparència de l'Ajuntament. L'escrit, però, no conté cap justificació sobre el motiu de l'exclusió de l'editorial.

Tot i això, segons ha comunicat l'ICUB a la Sindicatura, s'ha ofert a l'interessat la possibilitat de mantenir una reunió per tractar de la participació en l'edició del festival 42, prevista per a l'any 2022. Aquesta institució creu que seria una bona oportunitat per tal que el promotor de la queixa conegui i valori les possibilitats de participació en la propera convocatòria.

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que la aquesta Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Institut Municipal de Cultura és millorable, pel que fa a la fixació de criteris que garanteixin l'objectivitat i la transparència en el procés de selecció de les editorials, els autors i les autores participants en el festival 42.**

En conseqüència, emetem la següent decisió:

- **Recomanar a l'Institut Municipal de Cultura** que es valori la possibilitat d'establir criteris clars en la selecció de les persones participants al festival 42.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà la persona interessada.

Barcelona, 26 d'abril de 2022